

ရှင်းရှင်းရှင်းရှင်းလှုပ်ရှား၊ ဆွဲဆွဲယမ်းယမ်းလိပ်ခမ်း မှုတ်လှမ်း မီးတိုင်းယိုင်းကားဆင်း
 ရှိတီးကားဆင်းတုမ် လဆွဲပိုင်ပေးလလီ၊ တွန်းတု၊ ရှမ်းတီးပံးဖေး လိုင်းလံး
 ခမ်းမားပီဆဲ နှိုင်းကားယာဆဲခိုင်း ဆွဲခိုင်းထံးလေး၊ ကားဆင်းတုမ် တု၊ရှိုးရှိုး
 ယိုတီး လွင်းတပ်သိုင်းမားဆဲ၊ ပူဆွဲပီဆဲ သုဆဲ၊လံးသုဆဲ၊ပီဆဲရှမ်း စီ၊ဆဲးတီးတိုင်
 ရှမ်းခိုင်းတံး။

ကိုင်ဆိုင်စော့ကုပ်၊ကုပ်ကပ် နီပ်၊လူလှမ်းလွင်းလှိုင်းမှုတ်လှမ်းလေး၊ တိုင်းယိုင်းကားဆင်း
 မှုတ်လှမ်းဆဲဆဲသေ လံးမားမဆဲ၊ မိန်းမံ၊ မှုတ်လှမ်း ကားဆဲကွတ်၊ဖှင်ရှင်း
 ဆဲရှိုးဆဲ၊ဆဲ၊ဂျေးလံးသီဆဲ။

ဆွဲပင်ဂုမ်ဆဲဆဲ ဖွဲးစပ်ရှမ်း ဖွဲးရှမ်းလံးလှိုင်းကပ်၊ တေရှိုင်းသားကားဆင်း
 ပံးပိုင်၊လျ၊ ပံးယူ၊လီ၊ ကားရှိုင်းခိုင်းကပ်လေး၊ ကားသားဆဲးကား လျ၊ရှိုး
 လိုင်းဆဲဆဲ။ တင်းမှုတ်ကေး၊ ရှမ်းလီလံးလှိုင်းကပ် တိုင်းတိုင်းကပ်၊ မှုတ်လှမ်း
 တေကပ်၊ယူ၊ တိုင်းရှမ်း၊လေး ပူရှိုင်း၊ သုဆဲ၊တုပ်ကေးလှိုင်း မှုတ်လှမ်းကပ်လှိုင်း
 ကပ်၊ဆဲ မှုတ်လှမ်းကားဆဲခိုင်းလှိုင်းလှိုင်းကပ် ရှိုင်းသားကားဆင်း ထင်၊ရှင်း
 လှိုင်းလီလံး။ လှိုင်းဆဲဆဲကေး၊ ရှေးကေး၊လံးလှိုင်းကပ် တု၊ရှိုင်းသားကားဆင်း
 လူလှမ်းပိုင်ဖဲင်၊ပီင်းဖွဲးရှမ်းသေ တေကပ်လှိုင်းရှမ်း၊လှမ်းကားဖေးလေး၊ ဆဲတွန်း
 ဖွဲးလီသုတ်သုတ် တွန်းတု၊ဆင်းထံးလေး၊ တုင်၊ပူင်းရှမ်းပီဆဲပိုင်ယို၊
 လမ်း၊လှိုင်းသေ တေရှိုင်းသားကပ်ရှိုး။ ယိုင်းကားဆင်းတေရှိုင်းကားဖွဲးရှမ်း
 ပီဆဲမှုတ်ပီဆဲကေးရှိုးဆဲးယဝ်။

ရှပ်းလှိုင်းဆဲဆဲလေး၊ တွန်းတု၊ ရှိုင်းသားကား နီပ်၊လူလှမ်းလွင်းဆင်းထံး လူလှမ်း
 မီးကားဝင်းဖဲဆဲ ကားဆင်းလီလမ်းလေး၊ တု၊တုမ့်ယွန်းတုလှိုင်းထိုင် တိုင်းလှိုင်း၊
 ရှိုင်းကားထံးထံးဆဲ ဆင်းထံးတံး လှိုင်းယူ၊ဆွဲခိုင်းထံးလေး၊ လှမ်းလီဆဲလီဆဲ
 ထံး 40 ကေး၊ မားဖွဲး ရှမ်းကပ်သေ စွတ်းဖွဲးလှမ်း “သွမ်း” လှမ်းဂပ်းသား
 လှိုင်းဆင်းထံးတံး – Shan Women’s Action Network (SWAN)
 မိုင်းဝမ်းထို 28 လှိုင်းမတ်၍ ပီ 1999 တီးပီင်းဂိုင်းမ့်၊ လိုင်းထံးဆဲယဝ်။

တိုင်းယိုင်းကားဆင်းမှုတ်လှမ်း

- သူဆဲတုမ် သိုပ်၊လီင်း လွင်းသုဆဲ၊လံးသုဆဲ၊ပီဆဲဆင်းထံးလေး
 လှမ်းကွန်း၊
- သားဆဲစတ်း လွင်းရှိုင်းရှိုးလျ၊ရှိုင်းရှိုင်း၊ လူလံးပေဂိဆဲတုပ်လှိုင်း
 တေ၊ဆင်းထံးလေး၊ လှမ်းကွန်း၊
- ရှမ်းမိုင်းရှိုင်းသား၊ လွင်းလမ်းထံးလေး၊ လွင်းထင်၊ရှင်း
 ဆွဲတုင်၊ပူင်းရှမ်း
- ဂမ့်ရှိုင်းဆင်းထံး တု၊မီးမားဖေဝကားလီလှိုင်း
- ရှိုင်းရှမ်းသီမံးပီင်း သဖေ၊ဝီတိုလှမ်းရှိုင်းရှမ်း

ရှမ်းဂခပ်

- ပံးပိုင်၊လျ၊
- ပူရှမ်းပွင်ဆဲဂတ်းဆင်းထံး
- ပူရှမ်းပွင်ဖေဝဆင်းထံး Women Well-being
- နီပ်းရှမ်းလေး၊ ပိုဆဲဖေးစော့မှုတ်

“သွမ်း”

လှမ်းဂပ်းသားလှိုင်းဆင်းထံးတံး

“သွမ်း” ပီဆဲမှုတ်လှမ်း ကားရှမ်းရှိုင်းလွင်းတုင်ဆိုင် ဆင်းထံးတံးလေး
 ဂပ်းသားဆင်းထံးတံး လှိုင်းမီးပံးခိုင်းထံးလေး၊ လှမ်းလီဆဲလီဆဲ
 ထံး—တံး တွန်းတု၊တုမ့်ယွန်းတုလှိုင်းထိုင် တိုင်းလှိုင်း၊ဆင်းထံးတံး။

“သွမ်း” ဆဲ စွတ်းဖွဲးရှမ်း၊ ဝမ်းထို 28 လှိုင်းမတ်၍ ပီ 1999 တီးဂိုင်းမ့်၊
 လူလှမ်းလွင်းဖွဲးရှမ်း ဆင်းထံးတံး 40 ကေး၊ လှိုင်းကားတုင်ဆိုင်ယူ၊ပံး
 ဆွဲခိုင်းထံးလေး၊ လှမ်းလီဆဲလီဆဲထံး—တံး။

ပိုဆင်းပီဆင်းမား “သွမ်း” လုမ်းဂပ်းသၢခမ်လွင်းခောင်းယိင်းတံး

ဗွင်းမိုဝ်းပီ 1996 – 1998 ဆဆံ့ တပွဲသိုက်မးခမ်း၊ ဂှေးလိုဝ်း၊ ဂူဆိးဝါဆိး၊ ဆပွဲ 300,000 ပံာ်ဂေး၊ ဆိးဝါဆိး၊ မွတ်၊ 1,400 ဝါဆိး၊ ဆိးမိုင်းတံးပွတ်းဂၢင်သေကမ်၊ဂး ဆင်၊ရှိုဝ်းဂူဆိးဝါဆိး၊ ယာဆိးဂူဝ်ဆဆံ့ လူင်ပွင်လိုင်းသိုက်၊ ပေ့ဂိဆံ ဂူဂ်ဂံ့။ ဗးရှီမ် ဂူဆိးပီဆိမူ၊ လူလု်းဝါင်းဗီဆိလွမ်းလွတ်းလွမ်းပိုင်သေ ဂဆံ့ကဆိလူလံာ်ဆၢင်းယိင်း။ ဂွပ်းလွင်းဂူဂ်ဂံ့လိုင်းဆံ့သေ ဂူဆိးမိုင်းတံး တင်းဆမ် လံးပံးစပ်းဂျး၊ဆိးမိုင်းထံး။ ပီးဆွင့်ဂူဆိးမိုင်းတံးဂမ်၊ဗွင်းသမ် ဗပ်းဂျး၊ယူ၊ဆိး ဆးလိဆိဂုမ်းထိင်း တပွဲသိုက် လိုင်းတံး ကဆိပုဂ်းသပ်းယူ၊လွမ်းလီဆိလိဆိ တံး–ထံး။

ဂူဆိးမိုင်းတံး လိုဝ်းပံးဗေး ဗပ်းမးဆိးမိုင်းထံးဆဆံ့ လူင်ပွင်လိုင်းထံး ကမ်၊မဂ်း မဆိးဝုး၊ ပီဆိဂူဆိးပံးဗေး မိုဆိဆင်၊ ဂူဆိးမိုင်းယၢင်းခလး၊ ယၢင်းလီင်။ ဂွပ်းလိုင်း ဆဆိသေ တူင်၊ပူင်းဂူဆိးတံး လံးကွဆိစတ်းလု ပဆိတၢင်းလွံးထီမ်ဂဆိမးယူ၊ယဝ်။ ဂူဆိးမိုင်းတံး ပံးဗေး လိုဝ်းလၢင်း၊ရှိုတ်းဂၢဆိလံးဆဆံ့ လံးဂှးရှိုတ်းဂၢဆိ “သၢမ်တီ၊ 3Ds” ကဆိဝေ၊ရှင်း၊ ကဆိတုဂ်း၊ယၢပ်၊ဗိုတ်၊ခလး၊ ကဆိမီးဗေး ဆိးမိုင်းထံး တွဆိးတၢ၊ဂှးလီင်ဆးရှိုဆိး လိမ်လုဂ်းကွဆိ၊ ထိုင်ဗူးကၢ၊ယူ၊ယို။ လိုဝ်းစပ် ကမ်၊မီး မံာ်ဗှၢင် (ဝတ်းပွဲ) သင်ခလး၊ ထုဂ်၊လုးတင်း လပ်းဂၢဆိ ကမ်၊ဆဆိ ပေးလီင် ခမးလီင်ထံး ဂိဆိလိဂ်းတွဂ်၊လွတ်း၊ ခပုဂ်ဆိလူလံာ် ပူဆံ့ပီဆိသုဆိ၊လံးသုဆိ၊ပီဆိ ဂူဆိး ဂူးလွတ်းဂူးပိုင်။

လွင်းလိုဝ်းကဆိလီတိုဝ်းလု ဗေးစူမ်လိုဝ်းဆံ့ ပီဆိလွင်းတၢင်းပဆိရှိုင်းဂီး ရှံးစွတ်၊ ဗွတ်း၊ ဆိင်းဂၢဆိတူင်ဆိုင် ဆၢင်းယိင်းတံး “သွမ်း” ကဆိဂူ-လဂ်းဂဆိဝုး “လုမ်းဂပ်းသၢဆိလွင်းဆၢင်းယိင်းတံး” ဆံးစးယဝ်။

လိမ်မိုဝ်းကမ်၊ပံ၊စွတ်၊ဗွတ်း “သွမ်း”ဆဆံ့ ဆၢင်းယိင်းတံး လိုဝ်းမးရွတ်းထိုင်ဝံ

လွမ်းလီဆိလိဆိထံး လွမ်းဆင်၊ဂေး၊လုဂေး၊ဆဆံ့ ဆင်၊ကဆိပွင်ပီဆိလံး၊ လံးရှိုတ်း သၢင်း၊ ပဆိတၢင်းလွံးထီမ် ဗေ၊ပံးပိုင်၊လု၊ ပံးယူ၊လီခလး၊ စူင်းဂၢဆိ (Project) ပဆိတၢင်းလွံးထီမ် ဆိုင်တၢင်းလူဝ်၊ဆၢင်းယိင်းတံး မးပံ့လိမ်လုယူ။

မိုဆိဆင်၊ ဆၢင်းယိင်းတံး ဗူးစပ်းလုမ်းစိုဝ်းတံးမံ့၊သုင် တီးပီင်းမိုင်းဂွတ်၊ ဂမ်၊ဗွင်း ခတ၊ရှိုတ်းသၢင်း၊ ပဆိတၢင်းဂူ-လွင်း HIV/AIDS၊ လွံးထီမ်ဗေ၊ပံးယူ၊လီ၊ ပဆိဗေး တိုင်၊ပၢင်၊ ဂီဝ်၊လူလု်းပဂ်းပိုင်မံမီးခလး၊ ပဆိတၢင်းလွံးထီမ်စိုဂ်စဂ် တွဆိးတၢ၊ ရှိုင်းဂၢဆိယၢမ်မိုင်းခလး၊ ဆၢင်းယိင်းတံး လိုဝ်းထုဂ်၊ဂး၊ခံာ်မးပံ့ယူ။ တၢ၊တေလၢင်း၊ ရှိုတ်းသၢင်းဂၢဆိငါဆိး ဂူမ်၊ပးတင်း ဂၢဆိပဆိတၢင်းဂူ- ဂီဝ်၊လူလု်းလွင်းဂး၊ခံာ်ဂူဆိး လိုဝ်းဆဆံ့ဂေး၊ လံးဂူမ်၊မိုဝ်း ရှိုတ်းသၢင်းလွမ်း မုဂ်လုမ်းထံးခလး၊ မုဂ်လုမ်းဆွတ်းမိုင်း။ ဆၢင်းယိင်းမၢင်လိုဝ်း လိုဝ်းယူ၊တီးဂီင်းမံ့၊ဆဆံ့ဂေး၊ ဗပ်းဂူမ်၊ရှိုတ်းဂၢဆိလွမ်း လုမ်း ကဆိကမ်၊လုးလူင်ပွင်လိုင်း NGOs ခလး၊ လုမ်းတူင်ဆိုင် ဂီဝ်၊လူလု်းလွင်းမၢဆိး မိုဆိဆင်၊ လုမ်းလွံးထီမ်ရှိုင်းဂၢဆိယၢမ်မိုင်း MAP - Migrant Assistance Programme (ယၢမ်းလီဝ်ရွင့် MAP Foundation)၊ လုမ်းလွံးထီမ် မိုင်းမၢဆိး BRC - Burma Relief Centre ခလး၊ ဂဝ်ငဝ်းသုဆိ၊လံးဂူဆိးလိုင်းတံးလိုဝ်းဆဆံ့သေ လွံးထီမ် ဂူဆိးတံးပံးဗေး လူလု်းသွဆိလိဂ်းတံးခလး၊ ထံး၊ ပဆိတၢင်းဂူ-ခလး၊ လွံးထီမ်ဗေ၊ ပံးပိုင်၊လု၊ ရှိုတ်းကွဂ်၊ဗိုဆိလိဂ်း၊ ပဆိတၢင်းဂူ-ခလး၊ ဗိုဆိလိဂ်း၊ သုဆိ၊လံး သုဆိ၊ပီဆိဂူဆိး ဗေး၊သု၊တံး။ ဆၢင်းယိင်း လိုဝ်းယူ၊ဂီင်းမံ့၊ခလး၊ ဂီင်းရှံးထီင်း ဂမ်၊ဗွင်းဂေး၊ ဂူမ်၊ရှိုတ်းသၢင်းလွမ်း ဂၢဆိဗိုင်းခးဗိုင်းထုင်းခလး၊ လွင်းဗေး၊သု၊ လိဂ်းလံး၊ ကိတ်၊ကွဂ်၊ပပွဲရှိုဆိးလိဂ်းတံးခလး၊ ပုဝ်၊သတၢ၊ ပဆိတၢင်းဂူ။

တွဆိးတၢ၊ဂၢဆိငါဆိး လိုဝ်းကဆိလၢတ်းမးပးဆိုင်ဆံ့ ဆင်၊ရှိုဝ်းပေးတေမီး လွင်းဂပ်းဂံ၊ဂဆိခလး၊ ဂၢဆိလွံးထီမ် ဆၢင်းယိင်းတံး ရှံးမဆိးပေးထိုင်တီးလိုဝ်ဂပ်၊ ဆဆံ့ မီးတၢင်းစံးလုခလး၊ ရှဆိထိုင်ဂဆိဝုး လူဝ်၊လံးစွတ်၊ဗွတ်း၊ ဆိင်းဂၢဆိ ကဆိဆိုင်၊ ဆိးခးဆၢင်းယိင်းတံး။

လိုင်းဆဆိသေ မိုဝ်းဝဆိးထီ 28 လိုဆိမတ်းစံ့ ပီ 1999 ယၢမ်းဂၢင်ဆိဆဆံ့ ဆၢင်းယိင်းတံး ကဆိမီးကၢ၊ယူ၊ လံာ်လံာ်သီဆိးခလး၊ လိုဝ်းကဆိမီးတူဝ်ထုဝ်း ကမ်၊မိုဆိဂဆိ မွတ်၊ 40 ဂေး၊ မးစပ်းဂူမ်၊ဂဆိ တွဆိးတၢ၊ပွင်ပီဆိ ပၢင်ဂုမ်ကဆိဆိုင်။ တၢင်းယိုင်းဂၢဆိး ဂူးဂေး၊ဂေး၊ဆံ့ဂေး၊ တွဆိးတၢ၊စွတ်၊ဗွတ်း၊ မုဂ်လုမ်းဆၢင်းယိင်း ကဆိဆိုင်၊ ဆဆံ့ယဝ်။

ဆၢင်းယိင်း လိုဝ်းမးစပ်းဂူမ်၊ပၢင်ဂုမ်ဆဆံ့ ဂမ်၊ဗွင်း တူင်ဆိုင်ရှိုတ်းဂၢဆိလွံးထီမ် ရှိုင်းဂၢဆိယၢမ်မိုင်းခလး၊ ပဆိတၢင်းလွံးထီမ် ဂူဆိးပံးဗေး၊ မၢင်လိုဝ်းဂေး၊ ဂီဝ်းဗေးမုဆိး လွင်းပူဆံ့ပီဆိသုဆိ၊လံးသုဆိ၊ပီဆိဂူဆိး ဆိးမိုင်းတံးသေ ပိုဆိဗေ၊ဝ်၊ ရှံးဂူဆိးတင်းဆမ်ဂူ။ မၢင်လိုဝ်းသမ် တူင်တိုဆိ၊ဆိးဂၢဆိငါဆိး ဗေး၊သု၊လိဂ်းလံး တံး၊ ဗိုင်းခးဗိုင်းထုင်းတံးခလး၊ ပိုင်ဂၢဆိရှိုဆိးဂၢဆိသွဆိတံး လု၊ဂျး၊လိုဝ်းဆဆံ့ ယဝ်။ မၢင်ဂေး၊သမ် ယၢမ်းစပ်းဂူမ်၊တူင်ဆိုင် ပးဆိးမုဂ်လုမ်းဆၢင်းယိင်းလိုင်းတံး (Women’s Association of Shan State - WASS) ကဆိပီဆိမုဂ်လုမ်း ယူ၊ဆိးဆးလိဆိလွတ်းလီဝ်သေ ဂေး၊တင်းမး 6 ပီ ကွဆိတၢင်းလုမ်း “သွမ်း”။ ဂူလု်းဂး၊ မုဂ်လုမ်းကမ်၊မီးလွင်းလွတ်းလီဝ်း တၢ၊ရှိုတ်းသၢင်းဂၢဆိငါဆိးသေကမ်၊ဂး လံးဂိုတ်းယိုတ်းဂျး၊ မိုဝ်းတပွဲသိုက်မိုင်းတံး (Mong Tai Army - MTA) ဝါင်းခိုင်း မိုဝ်းပီ 1996။

လွင်းလံးစွတ်းဗွတ်းဆိင်းဂၢဆိ လွင်းတူင်ဆိုင်ဆၢင်းယိင်းတံးသေ ပီဆိမးမုဂ်လုမ်း ဂီဆိ၊ခိင်ကဆိဆိုင်ဆံ့ ရှပ်းစး၊ယုမ်၊ယမ်ဝုး တေလၢင်းလွံးထီမ် ဆၢင်းယိင်းတံး ပံးဗေး လိုဝ်းရှၢမ်းတီးယူ၊သပ်း ရှံးပေးထိုင်တီးလီခလး၊ လၢင်းဝါင်းဗီဆိ ရှၢင်းရှိုဆိးလံး တွဆိးတၢ၊ခးလိတ်းပဆိ တၢင်းယၢတ်၊ဗိုတ်၊ဆၢင်းယိင်း လံးလီလိုဝ်။ လိုဝ်သေဆဆံ့ ရှပ်းစး၊ မီးလွင်းယုမ်၊ယမ်ဝုး တေလၢင်းမီးလွင်းဂပ်းသၢဆိ ရှံးရှိုတ်းသၢင်းလွမ်း လုမ်းဆၢင်းယိင်းတၢင်၊လၢင်းခိုဝ်း ဆိးမိုင်းမၢဆိး၊ လုမ်းလူင်ပွင် လိုင်းခလး၊ လုမ်းကမ်၊လိုဝ်းလူင်ပွင်လိုင်း လိုဝ်းကဆိရှိုတ်းဂၢဆိတွဆိးတၢ၊ ဆၢင်းယိင်း လဆံ့ဆးလိဆိ၊ လဆံ့လိုင်းမိုင်းခလး၊ လဆံ့လုမ်းဗေး၊ ဂူးလဆံ့လဆံ့လံး